

Zašto razdjelnici topline i termostatski ventili imaju smisla?

POŠTENO JE DA ONI KOJI TROŠE VIŠE TOPLINE, VIŠE I PLATE

Nakon 26-godišnjeg iskustva u području plinskih instalacija, ugradnje i servisiranja plinskih trošila i sanacija dimovodnih sustava, Plinoservis Kuzman je posljednjih nekoliko godina sve prisutniji i u području toplinarstva, posebice kada je riječ o projektima ugradnje razdjelnika topline, mjerila toplinske energije i termostatskih ventila u stambenim zgradama, kako bi se omogućio obračun topline prema stvarnoj potrošnji. Kako se radi o medijski iznimno eksponiranoj temi u posljednje vrijeme, odgovore na neka od najvažnijih pitanja dao je Nenad KUZMAN, dipl. ing., vlasnik Plinoservisa Kuzman.

Zašto su u posljednje vrijeme sve učestalija protivljenja obvezi ugradnje razdjelnika topline i termostatskih ventila?

Po mojem mišljenju, glavni razlog za to je nestručno izvođenje radova. Uz to, iako je zakonom propisana obvezna ugradnja razdjelnika i termostatskih ventila u sustavima grijanja stambenih zgrada s ciljem obračuna i naplate toplinske energije prema ostvarenoj potrošnji, istodobno nije uvedena zakonska obveza da se pri tome mora provesti i hidrauličko uravnotežavanje sustava.

Neke od najčešćih primjedbi su buka u radu sustava grijanja i 'hladni radijatori'. O čemu se tu radi?

Kada se dogodi da izvođač radova investitorima, stanarima stambene zgrade, ne objasni do zadnjeg detalja što će se raditi i što mogu očekivati, redovito se događa da se u medijima iznose samo problemi. Jedan od čestih pri tome je, npr. 'buka razdjelnika'. No, razdjelnik ne može bučiti jer je to mali elektronički uređaj, već buči sustav grijanja koji je hidraulički neuravnotežen nakon ugradnje termostatskih ventila na radijatorima.

Kada je pak riječ o 'hladnim radijatorima', jednostavno se događa da radijator prestane grijati, čim temperatura u prostoriji dosegne zadanu vrijednost od, npr. 20 °C. To zapravo znači da je termostatski ventil ostvario funkciju zbog koje je ugrađen:

Iako je zakonom propisana obvezna ugradnja razdjelnika i termostatskih ventila, istodobno nije uvedena zakonska obveza da se pri tome mora provesti i hidrauličko uravnotežavanje sustava.

prekinuti grijanje čim je postignuta namještena temperatura. Dakle, ništa čudno ni neobično!

No, najviše primjedbi pojedinih stanara u zgradama spojenima na toplinarske sustava odnose se na račune koji su 'sada veći nego prije'?

Istina je samo jedna, a to je da su mjerila toplinske energije u toplinskim podstanicama u tim zgradama zabilježila manju potrošnju za 25 - 35% u odnosu na stanje prije ugradnje razdjelnika i termostatskih ventila. To je dokaz da je cijeli taj projekt bio opravdan.

Međutim, s primjedbama su najglasniji oni stanari koji žive u 'energetski lošijim' stanovima i sada uistinu dobivaju veće račune.

Jesu li se sve te poteškoće mogle spriječiti?

Već sam ranije rekao da je zakonodavac pogriješio što u zakon, uz obvezu ugradnje razdjelnika i termostatskih ventila, nije uveo i obvezu hidrauličkog uravnotežavanja sustava grijanja. Isto tako, ni nadležna državna tijela ni mediji nisu se potrudili objasniti građanima što se sve može dogoditi nakon ugradnje razdjelnika i termostatskih ventila niti

istaknuli da će u stanovima koji su energetski lošiji ili koji su nepovoljnije smješteni (prema sjeveru, na zadnjem katu, iznad prolaza ili negrijanih dijelova zgrade) računi za grijanje biti veći jer je u tim stanovima potrošnja toplinske energije uvijek bila i bit će veća. A, pošteno je da oni koji troše više, plate više, zar ne?

Statistički podaci pokazuju da oko 20% stanara u zgradama u kojima je provedena 'termostatzacija' dobiva veće račune nego prije, oko 30% ih dobiva iste račune, dok su za njih oko 50% računu smanjeni. Dakle, u konačnici je većina stanara bolje prošla.

Uostalom, sada se može očekivati da će se sve više stambenih zgrada okrenuti projektima povećanja energetske učinkovitosti kao što su energetska sanacija pročelja, zamjena dotrajale stolarije i sl.

Ipak, nedavno su najavljene i ustavne tužbe vezane uz obvezu uvođenja razdjelnika i termostatskih ventila, tvrdeći da nitko nema pravo propisivati opremu u stanu. Možete li to komentirati?

Činjenica je da je stan privatni prostor, ali isto tako je činjenica da je sustav grijanja u zgradi dio zajedničke imovine svih suvlasnika zgrade. Uostalom, upravo na toj osnovi, da je stan privatni prostor, mora se odrediti potrošnja toplinske energije u tom stanu. Konačno, u proteklih 15-ak godina, pri svim onim pregovorima za ulazak u Europsku uniju, redovito se isticalo da je jedan od ciljeva priključivanja EU-u upravo naplata toplinske energije po ostvarenoj potrošnji, a ne prema površini stambenog prostora.

Uostalom, tako je u cijeloj Zapadnoj Europi, a jedina je razlika u tome što za njom Hrvatska zaostaje 40-ak godina. Isto tako, točna je i činjenica da ugradnja razdjelnika danas nije obvezna u Njemačkoj (već je obvezna samo ugradnja mjerila toplinske energije u novim objektima, a ista ta obaveza je i kod nas). No, to je samo zato što su se razdjelnici u Njemačkoj morali ugraditi još sedamdesetih godina prošlog stoljeća i još su dan danas u funkciji u starim zgradama. S druge strane, da su se stanari u našim zgradama odlučili na uvođenje mjerila toplinske energije po svakom radijatoru u stanu, troškovi za to bili bi toliko visoki, da na to nitko ne bi pristao.

Imate li kakvih preporuka za rješavanje tih problema?

Kao prvo, jasno bi trebalo reći da razdjelnik nije uređaj koji smanjuje potrošnju energije. On samo pomaže odrediti kolika je stvarno potrošena toplinska energija u pojedinom stanu, a uređaj koji smanjuje potrošnju energije i omogućava uštede je termostatski ventil. Isto tako, ključan element cijelog projekta je mjerilo toplinske energije koje određuje potrošnju topline u cijeloj zgradi. Koliko ono izmjeri, toliko svi stanari moraju prikupiti novaca da podmire troškove grijanja za taj mjesec, pri čemu

razdjelnici služe kao pomoć pri obračunu. To je bit svega. Dakle, nema više raspodjele potrošnje po površini stana, već prema stvarnoj potrošnji. Danas će netko tko ima veći stan, ali je on na energetski povoljnijem mjestu u zgradi ili ga možda nema stalno u stanu pa se ne grije ili ima bolju i kvalitetniju stolariju za grijanje platiti manje od nekog drugog, tko ima manji stan, ali lošije smješten ili lošijom stolarijom ili tko je stalno u stanu pa se stalno grije. Jer, činjenica je da je u tom stanu potrošeno više topline!

Isto tako, građane treba osvijestiti da više ne smiju otvarati prozore za provjetravanje, kada to nije nužno, za razliku od ranije, kada nije bilo neobično da se ujutro, pri odlasku na posao ili u školu, prozor ostavi 'na kip', a radijator grije cijeli dan.

To je sve bio posao medija, no oni to nisu učinili, a više je nego očito da im odgovara današnja 'hajka' na razdjelnike. Uostalom, zašto se u medijima nikada ne može čuti mišljenje onih koji su zadovoljni razdjelnicima?

I na kraju, još nešto bi trebala učiniti i država, iako je sada već možda kasno. Radi se u uvođenju kontrole nad time što je tko i kako napravio pri ugradnji razdjelnika i termostatskih ventila i tko je i s kakvim kvalifikacijama uopće takve radove izvodio. Umjesto toga, sve se prepustilo tržištu i građani su ostali nezaštićeni od onih koji s nečasnim namjerama i/ili neprofesionalno pristupaju poslu.

I za kraj, što biste poručili onima pred kojima je sada posao ugradnje razdjelnika i termostatskih ventila?

U svakom slučaju, izvođač bi pri davanju ponude morao objasniti i pokazati što sve na zgradi treba napraviti, uključujući i energetsku sanaciju i ugradnju nove stolarije. Na žalost, zadani rokovi su

Mjerala toplinske energije u toplinskim podstanicama zabilježila su manju potrošnju za 25 - 35% u odnosu na stanje prije ugradnje razdjelnika i termostatskih ventila. To je dokaz da je cijeli taj projekt bio opravdan.

takvi da ugradnja razdjelnika i termostatskih ventila mora biti dovršena do kraja godine pa za neke opsežnije radove neće biti vremena.

Kada je pak riječ o izvođačima radova, preporučio bih odabir onih s 'imenom', s referencama, koji nude cjelovita rješenja prema načelu 'ključ u ruke', koji se mogu dokazati dosadašnjim projektima i koji nude održavanje ugrađene opreme. Isto tako, kada se radi o opremi, također bi preporučio onu s 'imenom', no time ujedno i nešto skuplju, iako ne treba zaboraviti staru izreku da škrtac plaća dvaput.

Kao zaključak, mogu istaknuti da je cijeli projekt ugradnje razdjelnika i termostatskih ventila nešto pozitivno što se u hrvatskom zgradarstvu i energetici dogodilo, a smatram da će primjedbe koje su danas (uglavnom neopravdano) česte uskoro prestati. ■